

Risale-i Nur'un ilmi yapısı nasıldır? Risalelerde ilim olmadığını iddia edenlere nasıl cevap verilebilir?

İlimden kastettikleri şey **ilmihal bilgisi**; bir ilmin bir branşın detayları ise mesela, **sarf** ve **nahiv** ilminin kaide ve kurallarının ayrıntılı bir şekilde ders verilmesi ise, bunlar Risale-i Nur'un içinde bulunmuyor.

Bu anlamda **Risale-i Nur** bir hadis ilmi, bir sarf ve nahiv ilmi, bir fıkıh ilmi bir nesih ve mensuh ilmi, bir esbab-ı nüzul ilmi değildir. Zaten böyle bir iddiası da bulunmuyor, aksine bu konularda o ilim dallarını referans gösteriyor.

Risale-i Nur'un alanı, sahası, üzerinde durduğu konu imandır. İmanın izahı, ispatı ve bu asrın anlayış seviyesine göre anlatımı, Risale-i Nur'un ihtisas alanı oluyor. Hatta İslam tarihinde iman alanında Risale-i Nur değerinde ve ayarında bir tefsir bulunmuyor. Diğer tefsirler imana dair konuları ya icmali ya teknik ya da lokal olarak ifade edip geçmişler.

Mesela, haşrin ispatı konusunda [Haşir Risalesi](#) gibi geniş ve hacimli bir risale, İslam tarihinde yoktur. **Risale-i Nur haşri** akli ve mantiki deliller ile iki kere iki dört eder katiyetinde izah ve ispat ederken, diğer tefsirler bu denli bir derinliğe ve hacme sahip değildiler.

İlimler içinde en önemli en değerli ve en gerekli ilim, iman ilmidir. Zira iman ebedi saadetin vesikası ve senedir. İmandaki en küçük şüphe ve inkâr, insanı ebedi helakete sürükler. Risale-i Nur'daki ilim, iman tahkim edilmesine vesile olduğu için, paha biçilmez bir değerdedir. Risale-i Nur'daki iman ilmi ekmek su gibi hayati bir değere sahiptir. Diğer ilim dalları da bu ilim üzerine bina olunur yani **imani olmayan bir adamın diğer ilim dalları ile bir işi zaten olmaz.**

Bu sebeple Risale-i Nur'un imana dair getirdiği izah, delil ve ispatlara ilim nazarı ile bakmamak ancak cahillikle izah edilebilir.

Üstadımız bu konuda şunları söyler:

"İlim iki kısımdır: Bir nevi ilim var ki, bir defa bilinse ve bir iki defa düşünülse kâfi gelir. Diğer bir kısmı, ekmek gibi, su gibi, her vakit insan onu düşünmeye muhtaç olur. Bir defa anladım, yeter diyemez. İşte ulûm-u imaniye bu kısımdandır."(1)

Risale-i Nur bu asrın ihtiyaçlarına göre teşekkül etmiş güncel bir tefsirdir. Daha önce çözülmüş, izahı yapılmış, üzerine binlerce tefsir ve teviller getirilmiş konulara ve alanlara girmeyip, onları o kaynaklara havale ederek, tamamen bu asrın idrak ve ihtiyacına göre yeni ve güncel şeyler söylemiştir.

Dikkatli ve insafli bir nazar ile bakıldığında, günümüzde bazı değerli ilahiyatçı akademisyenlerin referans olarak gösterdikleri, ayrıca çok bilim alanlarında uzman olan bazı akademisyenlerin de Risalelere hayran oldukları ve bazılarının bunu ısrarla okudukları ve tavsiye ettikleri nazara alındığında, **bu eserlerin ilmi bir hazine olduklarına** güzel delildir.

Üstad'ın Kızıl İ'caz eserini okuyanlar, bu eserin mantık ilminde bir şaheser olduklarını ilan ederler. Tefsir yazacak ulemalara bir el kitabı ve kılavuz mahiyetinde olan "*Muhakemat*" eserinin ilmi seviyesini ehli olanlar takdir etmektedirler. "*İşaratü'l-İ'caz*" eseri ise tefsir ilmi açısından *-işin uzmanlarının beyanıyla-* emsalsizdir.

Üstadımız, "**Bu durûs-u Kur'aniyenin dairesi içinde olanlar, allâme ve müctehidler de olsalar, vazifeleri, ulûm-u imaniye cihetinde, yalnız yazılan şu Sözlerin şerhleri ve izahlarıdır veya tanzimleridir.**"(2) diyerek, bu eserlerin yükseklğine işaret eder.

Diğer bir husus, Risale-i Nur'un içinde *hadis, tefsir, kelam, belagat, usul* vesaire ilimlerin fezleke ve özleri kısa, etkili ve özet bir şekilde ifade edildiği için, ilmi anlamda muazzam bir değerdedir.

Mesela, hadis usulüne dair [Yirmi Dördüncü Söz Üçüncü Dal](#)'daki "**Kıyamet alâmetleri gibi bazı konularda yanlış anlaşılan hadislerin doğru bir şekilde anlaşılabilmesini sağlayan On İki Asıl**" muazzam bir ilmi değerdedir. Bu Risalede şu konular açıklanmaktadır:

Birinci Asıl: Kıyamet alâmetlerinin üstü kapalı bir şekilde bildirilmesinin nedeni.

İkinci Asıl: Dinî meselelerde delil gerektiren ve gerektirmeyen konular.

Üçüncü Asıl: Bazı hurafelerin İslâma girişi.

Dördüncü Asıl: Hadise dair yorumların hadisle karıştırılmasından doğan sonuçlar.

Beşinci Asıl: Evliya ilhamının hadisle karıştırılmasından doğan sonuçlar.

Altıncı Asıl: Hadisteki temsil ve kinayelerin, kelimelerin gerçek anlamlarıyla karıştırılmasından doğan sonuçlar.

Yedinci Asıl: Hadisteki teşbih ve temsillerin, cahillerin eline düşmesiyle gerçek

sanılması. "Yetmiş yılda cehennem dibine düşen taş" ve "öküz ile balık" hadisinin açıklaması.

Sekizinci Asıl: Kıyamet vaktinin ve bazı önemli kişilerin gizli bırakılmasının sebepleri. *Mehdî, Süfyan, Deccal, Ye'cüc ve Me'cuce* dair bazı açıklamalar.

Dokuzuncu Asıl: Dünyanın önemsizliğine ve bazı sûrelerin fazilet ve sevabına dair rivayetlerde mübalâğa olarak görülen hususların açıklaması.

Onuncu Asıl: Bazı işlerin fazilet ve sevabına yahut kötülüğüne dair rivayetlerde mübalâğa olarak görülen hususların açıklaması.

On Birinci Asıl: Hadislerde, yorumlanmayı ve tabir edilmeyi gerektiren benzetmeler.

On İkinci Asıl: Kur'ân ve felsefenin bakış açılarındaki farklılık ve bu farklılığın doğurduğu sonuçlar.

İnsaf ile bakanlar Risale-i Nur'un bir ilim hazinesi olduğunu takdir edecektir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Baral Lahikası, 214. Mektup \(Hulisi Bey'e Hitaptır\).](#)

(2) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Altıncı Risale...](#)